

The Project Gutenberg eBook of Kansanlauluja, by Elias Lönnrot

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Kansanlauluja

Author: Elias Lönnrot

Release date: April 1, 2004 [EBook #11968]
Most recently updated: December 26, 2020

Language: Finnish

Credits: Produced by Sami Sieranoja, Tapio Riikonen and PG Distributed Proofreaders

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KANSANLAULUJA ***

KANSANLAULUJA

JULKAISSUT

ELIAS LÖNNROT

UUDESTAAN TOIMITTANUT

JUHO AHAVA

1909

Sisällys.

[Alkusananen](#)

[Lönnotin alkulause](#)

[Ystävän lausunto](#)

Tyttöjen lauluja.

[1](#)

. Minä tyttö nuori tyttö—

[2](#)

. Karjalan neito

[3](#)

. Kasvoi Suomen rannalla—

[4](#)

. Niinkuin kesäheinä

[5](#)

. Kulta se lähti Kuopioon

[6](#)

. Ei ole poikain valoista

[7](#)

. Mitäpä ma tuosta suren—

[8](#)

. Orpo piika

[9](#)

. Toisen talon orja

[10](#)

. Liikkukame likkaparat!

[11](#)

. Poies vieään Suomen pojat

[12](#)

. Ikävöidessä

[13](#)

. Pikkulintu laulavi

[14](#)

. Hyljätty

[15](#)

. Emmä sure!

[16](#)

. Ei ole kultaa minulla

[17](#)

. Käet kukkuu kuusikossa

[18](#)

. Alahall' on aurinko—

[19](#)

. Kultani on Saksanmaalla

[20](#)

. Minun kultani riipottaa

[21](#)

. Ei oo likoilla surua

[22](#)

. Tämä on vuosi tällä lailla—

[23](#)

. Mikä lie mun kullallani?

[24](#)

. En mä huoli sinusta

[25](#)

. Minun kultani valkia on

[26](#)

. Minä sanon satuja—

[27](#)

. Kaunis, vaikka pikkuruinen

[28](#)

. Kaikki jo nauraa meitä

[29](#)

. Huono on mun onneni

[30](#)

. Nyt jo ilo voitti

[31](#)

. En nyt enää naura

[32](#)

. Keurin lähetessä

[33](#)

. Likat ja pojat

[34](#)

. Nuori aika on aivan heikko

[35](#)

. Pojat käyvät likkain luona

[36](#)

. Kultani on muilla mailla

[37](#)

. Vielä nytkin turvaan poikiin

[38](#)

. Tässä kylässä pilkataan

[39](#)

. Minä laulan yöt ja päivät

[40](#)

. Ompa mulla lauluja

[41](#)

. Pojat kylillä

[42](#)

. Ei saa tyttöihin koskea

[43](#)

. Pojat juoksevat jälessä

[44](#)

. Voi minä polo likka!

[45](#)

. Kainu pienonen piika

[46](#)

. Ikävät on aikani

[47](#)

. Hullu olin—

[48](#)

. Kultansa vuottaja

[49](#)

. Turvaton

[50](#)

. Itku ja nauru

[51](#)

. Mieleheni muistuvat muinaiset ajat

[52](#)

. Tämän kylän pojat minä louheen lykkään

Poikien lauluja.

[53](#)

. Herraspoika

[54](#)

. Tätä virttä minä laulan

[55](#)

. Juomaripoika

[56](#)

. Tyttöjen poika

[57](#)

. Pohjan poika

[58](#)

. Huolettaa

[59](#)

. Sotamiehen poika

[60](#)

. Minä olen pieni poika

[61](#)

. Heipparalla, taittaralla!

[62](#)

. Minä olen laulupoika!

[63](#)

. Näin ma likan illalla

Alkusananen

Nämä suomalaiset kansanlaulut, jotka Elias Lönnrot on valinnut ja julkaissut "Mehiläisessään" vv. 1839-1840, ovat allekirjoittaneen mielestä niin tärkeä ja viehättävä täydennys Kalevalalle ja Kantelettarelle, että on suorastaan kansallinen laiminlyönti, jollei niitä toimiteta yleisön käsiin, mihin ne luonnollisesti eivät voi "Mehiläisestä" tulla. Erittäin juuri nykyään, jolloin Suomal. Kirjallisuuden Seura parhaallaan julkaisee tieteellistä kokoelmaa kansanlaulumme sävelmistä, ja jolloin taideronouttammekin on nuorempi polvi ryhtynyt runomitan rakenteeseen nähden perustamaan uudemman kansanlaulun pohjalle, on aika antaa uudemman kansanlaulumme sanoillekin sen verran arvoa, että edes tämä unohtunut kansanlauluvalikoima saatetaan jälleen julkisuuteen. Valmistakoon se alaa täydellisemmälle kokoelmalle, jota Suomal. Kirjallisuuden Seura ei kauankaan voine olla julkaisematta.

Kansanrunoutemme suuren vaalijan muistoa kunnioittaen on tämä hänen valikoimansa julkaistu ilman lisäyksiä ja vähennyksiä. N:ot 51 ja 52 eivät kuitenkaan ole otetut "Mehiläisen", vaan Kantelettaren alkulauseen mukaan, koska ne viimeksi mainitussa ovat täydellisemmät. Oikeinkirjoitustakin on vain eksyttävissä tapauksissa muutettu nykyaikaisemmaksi, muuten on säilytetty Lönnrotin kirjoitustapa. Se muutos on kuitenkin tehty, että kun Lönnrot antaa kehruutalkoissa eri tyttöjen ja poikien laulaa itsestensä ja sentähden merkitsee kunkin laulun eri tyttöjen ja poikien nimillä, on nämä nimet jätetty pois ja lauluille pantu uudet otsakirjoitukset.

J.A.

Lönnrotin alkulause.

Laulu on ihmisellä ikäskun toinen kieli, jolla alkaa sydämensä liikutuksia ilmotella, kun tavallinen kieli ei löydä sanoja tarpeeksensa. Semmoisia sydämen liikutuksia ovat erittäinkin

ilo

ja

huoli

(suru), jonka tähden myös laulut enimmiten jakautuvat kahteen pääosaan,

ilosempiin

ja

huolellisempiin

. On kyllä muissakin tiloissa laulu välistä syntyvä ja sopiva, ei kuitenkaan niin kuin näissä kahdessa.

Sitä kansaa ei kyllä löydy taivaan kannen alla, joka laulua ei tuntisi ja rakastaisi. Se ei pelkää lumia eikä pakkasia Lapin pohjaisilla tuntureilla, ei kuumuutta ja hellettä Afrikan eteläisessä, ihonkin mustaksi polttavassa päivässä. Amerikan villien seassa on sillä yhtähyvin kuin Europan enimmästiki sivistyneissä seuroissa, viivyntänsä herrojen hoveissa kuin talonpoikien tuvissa, elonsa kuningasten korkioissa saleissa kuin orjien mataloissa majoissa, käyntinsä onnellisten huvemmilla tiloilla kuin vanginki luona kahleissansa.

Mutta vaikka onki laulu kaikille tuttu ja rakas, niin kuitenkin havataan joku erotus siinä asiassa, että yhdelle on laulu mielusampi kuin toiselle, luonnistuu yhdelle paremmin kuin toiselle. Niin erinäisten ihmisten välillä, niin kokonaisten kansakuntienki. Tämä erotus tulee sekä muista syistä, että itsekunki osasta eli onnesta, mielenlaadusta ja muusta olost. Samate kuin yksinäisillä ihmisillä, niin on kokonaisilla kansoillaki suuri erotus näissä asioissa. Yksi rakastaa sotaa ja liikkuvaisuutta, toinen rauhaa ja kotoista elämätä, yksi sortaa, toista sorretaan, yksi on onnellisempi mielestään ja iloinen, toinen onnettomampi ja huolellinen. Laulun sanotaan olevan taivaasta kotoisin ja täältä usein sinne kotimaahansa jälle ikävöitsevän. Jonkun ajan maallisia iloja kaivannut ja kokenut niillä muiston entisestä taivaallisesta riemustansa peittää, sitä ei kuitenkaan voi täydellisesti, havaitsee vierahaisuutensa täällä, alkaa huolta ja tungeksen huolellisten seuroihin, niinkuin muutki huolelliset ja vähäonniset mielellään elävät toisten semmoisten kanssa. Tämän havaitsi tyttöki muinen. Lapsempana oli käynyt laulukoulua muutaman akan luona ja punasen lankakerän sekä paitapalttinan akalle palkasta antanut. Mutta jälkeinpäin, kun vuosia lisäytyi, varsi korkeni ja huolet eneni, jopa tuli lauluja tytölle, kun ilmasta työntäen, ettei kyllä enää opettajata tarvittu. Silloinpa entistä aikaansa muistellen lauloiki:

"Anna akka rätsinäni,
Työnnä pois punakeräni!
On jo virttä neuomatta,
Sekä saamatta sanoja;
Kyllä huoli virttä tuopi,
Kaiho kantavi sanoja,
Mure muita lausehia,
Mieliala arveloita."

Kuinka ovatki ystäviä toinen toisellensa surullinen mieli ja laulu, siitä lausutaan monessa muussaki kohti vanhoissa runolauluissa, esimerkiksi seuraavillaki sanoilla:

Kuka kuuli laulavani,
Luuli olutta juoneheni,
Taaria tavanneheni.

En laula olven halulla,
Enkä taarin tarpehella—
Laulan hoikka huolissani,
Ikävissäni iloitsen,
Panen pakkopäivissäni.

Luotu on lintu lentämähän,
Humalainen huutamahan,
Vaivainen vaeltamahan,
Huolellinen laulamahan.

Mistä tunnen huolellisen,
Arvoan alasen mielen?—
Tuosta tunnen huolellisen,
Arvoan alasen mielen:
Huolellinen laulelevi,
Huoleton huhuelevi.

Olkoon tämä sanottu joksiki mietinnöksi, minkätähden Suomen kansa niin muinaisaikaan kuin nykyäänkin on yli monen muun kansan lauluihin harrastunut. Mutta jos on muutaki syytä tähän lauluhartauteen, niin ei saa unohtaa itseä kieltä, joka sanainsa sujuvaisuudella sitä paljoki puolustaa. Vanhanaikaiset laulut (runot) käyvät kaikki tavallisen runomitan jälkeen, nykysempinä aikoina on ruvettu muihinki tapoihin lauluja sovittellemaan. Kuka ei ole kuullut lauluja:

Ei ole ajat enää niinkuin oli ennen--Minun kultani kaukana kukkuu--Nuori mies tuli vierailta mailta--Voi minä, voi minä, vaivainen poika--Minä seisoin korkialla vuorella--Sinua sydämestäni minä aina

--Kuka ei myös tunne, että ne kaikki lauletaan eri tavallansa ja eri nuoteilla, ei yksikään vanhan runon tapaan? Onki nykyaikoina paljo semmoisia sekä kehnompia että parempia lauluja maassa, liiatenki rantamailla ja Hämeessä. Kehnommallaki niistä on joku arvo kielensä vuoksi, sillä useinkin tavataan lauluissa uusia sanoja ja sananparsia, jotka niistä paremmin kuin millään muulla tavalla levenevät yhteisen kielen hyödyksi. Ei ainoasti sentähden, mutta toisestaki syystä, siitä nimittäin, että niitä laulellaan pian yli koko Suomenmaan ja että kielemme niihin on luonnostansa hyvin taipusa, panemme tähän jälkeen muutamia lauluja. Koska näiden lauluin kahdessa erivärsyssä loppusanat aina vastaavat toinen toista ja koska ne ovat kansan, ei oppinutten tekoa, niin sopii niistä oppinuttenki nähdä ja hyväkseen käyttää, mitä kansa sellaiseen sanavastuuseen eli riimiin vaatii. On kyllä Karjalasta ja Savon maalta näitä jälkeenseuraavia koottu, mutta muistelemmapa niitä ennen Turun puolella, Uudellamaalla ja Hämeessä kuullemme laulettavan pian samoilla sanoilla. Enimmäksi osaksi ovat ne poikien ja tyttöjen yhteisiä lauluja, joilla huvittelevat töissänsä sekä kotona että ulkosalla, ilmoittelevat salasia ajatuksiansa ja muita mielijuohtoja, kamppailevat toinen toisensa kanssa j.n.e. Usein syntyvät ja menettyvät samassa; toisia muistellaan jälkeinpäin joko somuutensa tähden eli muusta syystä. Kun enimmästi lauhakin värsyn yksi, toisen toinen, niin niillä on harvon sitäkään järjestystä keskenänsä, johon niitä seuraavissa lehdissä koemma sommitella.

(Mehiläinen 1839 ss. 19-22).

Ystävän lausunto.

Edelleen jatkaessaan laulujen painatusta julkaisee Lönnrot vielä seuraavan "muutamalta ystävältämme saadun lähetyskirjan":

"Viimeisen kirjoituksesi kautta olen tullut tietämään, sinulla olevan vielä paljo runoja ja lauluja,

joita et pidä juuri sen veroisina, että rohjeta niitä Suomalaisen Kirjallisuuden Seuralle pranttäväksi antaa, mutta joiden kuitenkaan et millään muotoa sallisi pranttäämättömäksi jäävän, koska ne kuitenkin paremmin ja selvemmästi kuin mitkään muut nykyisemmät, vieraan opin päälle perustetut ja muukalaisten esikuvain muotoon mukaillut laulut ilmoittavat Suomalaisen runokeinon omituista luontoa ja ovat ikäskuin siemeniä, joista luulet täyden touvon saattavan aikaa voittain karttua, jos ne vaan tulevat kylvetyksi, ennenkun ne vieraat rohdot, joilla moni tänä aikana tahtoo runokeinoamme saastuttaa, ennättävät siihen juurtua. Miettien siis lähettää niitä Mehiläiseen pantavaksi, mutta myös peljäten sen lukijain jo entisistä kylläksi saaneen, olet niitä lähettänyt minulle näytteeksi ja pyydät minua ilmoittamaan ajatustani niiden arvosta ja otollisuudesta Mehiläiseen. Minun vastaukseni ei tarvihte olla monisanaisen; jos ne ovat kaikki sellaisia kuin ne, jotka olet minulle näytteeksi lähettänyt, ajattelen niiden arvosta samoin kuin sinäkin, pitäen niitä julaistavina mitä pikemmin sen parempi. Sillä vaikka joku niistä on kukatiesi vähän liiaksi keveämielinen ja avosuinen, eivät kuitenkaan ole nämä virheet tavattomuuden ja hävyttömyyden rietautena pidettävät, vaan lapsuuden ja viattomuuden avoimeen ja vähän ylimieliseen puheen laatuun verrattavat. Tästä ei ole tarves muistuttaa ketään, joka tuntee niiden maanpaikkain, joista nämä laulut ovat, Jumalan kiitos, jotenki puhtaina säilyneet tavat, ja joka, tarkemmin ajatellen asiaa, mieleensä johdattaa, kuinka kansakuntain erinäiset asuntopaikat, erinäinen elämäkeino, mielenlaatu, sivistys ja moninaiset muut syyt antavat niiden samoilta luonnollisille liikutuksille erinäiset ilmaumisen muodot. Toisin ilmoittaa se kuumaverinen ja sivistetty franskalainen, toisin lappalainen savukodassansa lumikinoksella, vihansa eli rakkautensa.--En tiedä, lienenkö liiaksi rakastunut suomalaisiin lauluihin--sen tiedän, että jos ne ei ole istukkaita, vaan paikallansa kasvaneita, ne minusta ovat nykyisten sivistettyjen kansojen samanaineisiin lauluihin verrattuina, niinkuin luonnon helmassa kasvavat kukat maalatuista tilkuista tehtyjen kukkain rinnalla. Niillä on kreikkalaisten paimenlaulujen luonnollisuus, kristillisyyden kasvattaman ihanan ujouden ja häveliäisyyden kanssa.--Sen tähden en luulisi Mehiläisen lukijain niihin vielä peräti kyllästyneen, vaikka en myöskään saata toivoa olevan kaikille yhtä mieluisia. Kehotan siis sinua niitä Mehiläiseen panemaan, luulen, niinkuin sanot itseksi, vaikkian olevan arvata siihen panna jotakin, jolla olis vakinaisempi arvo, ja joka olisi usiammalle lukijalle otollinen.--"

Tyttöjen lauluja

1. MINÄ TYTTÖ NUORI TYTTÖ—

Minä tyttö nuori tyttö, niinkuin meren kaisla,

Eipä synny Suomen maalla toista tämänlaista.

Minä olen kaunis tyttö, niinkuin keon kukka,

Moni poika minua toivottavi hukkaan.

Pojat käyvät kovia teitä kangaspellon kautta,

Keskustellen keskenänsä mikä neuo auttaa.

Eipä tälle tyttärelle kehnonlaiset kelpaa.

Kangasta on kuottuna sekä housuverkaa.

Enemmän mä mielestäni itsestäni tykkään,

Poies, poies puoleltani kehnon pojan lykkään.

Synniks häntä sanotaan ja syntihän tuo lienee

Nuoren tytön ruveta kehnon pojan viereen.

2. KARJALAN NEITO.

Minä olen Suomen neito, Suomen koria kukka,

Moni poika minua houkutteli hukkaan.

Ei kasva ruusu kauniimpi kuin tyttö Karjalassa,

Eik' enempätä tahota, kun olen maailmassa.

Minä tyttö ihana, kun mun pojat näkee,

Huoli syttyy sydämehen, mieli naia tekee.

Moni poika minua toivottavi hukkaan,

Vaan en minä monen pojan toivottava ookkaan.

Silkkisaalin rinnalla ei pastihuivi passaa,

Eikä kelpaa kehno poika tätä tyttöä vastaan.

Omapa kulta tieossani, vaikk' ei ole lässä,

Eikä koko kirkkoherran alustassa tässä.

Minun kultani kaupungissa, kaupunki on suuri;

Rakkaus on vahvempi kuin Turun linnan muuri.

Kuopioss' on kultani ja olkoon terve siellä!

Itse kasvan Karjalassa pari vuotta vielä.

3. KASVOI SUOMEN RANNALLA—

Kasvoi Suomen rannalla se ympyräinen nauris;

Tämä likka on lihava ja punaposki kaunis.

Minä olen nätti tyttö, nätin pojan kukka;

Eipä minussa mennytkänä mamman vaivat hukkaan.

Nätti likka liian nuori olen minä aina,

Kulta käypi katsomassa joka sunnuntaina.

Jos oisiki nyt lauantai ja huomenna oisi pyhä,

Ja kulta tulis kirkkohon, se oisi vallan hyvä.

Minä itse ihana, minun kultani kaunis,

Kunpa äiti luvan antais, pari oisi valmis.

Pieni lintu siivillensä hoitaa poikiansa,

Niin mun oisi ollakseni oman kullan kanssa.

Enpä erii kullastani, enpä perhanaksi,

Ennen meri mustaksi muuttuu, kivet kirjavaksi.

4. NIINKUIN KESÄHEINÄ.

Minä olen nuori tyttö niinkuin kesäheinä,

Ei ole maannut vieressäni muut kun aitan seinä.

Nätti tyttö olenki ja nätimmäst' ei luku;

En minä tällä polvellani pojan viereen nuku.

Nätti tyttö, siivo tyttö, siivon nimen kannan,

Enpä minä joka pojan halatakaan anna.

Tyttö pieni hienonen, hintelä ja hoikka;

Eipä minussa joka pojan vastinetta ookkaan.

Paljon meillä poikia käypi, vaan ei minua vasten,

Pikkuist' ennen päivän nousua katoovat kuin kaste.

Hyv' on pojan pelata, kun likka luvan antaa;

Poika marssii matkoihinsa, likka häpiän kantaa.

Pojilla ja susilla on yhtäläinen mieli,

Susi ei virka mitänä, pojill' on liukas kieli.

Poika puhuu kaunihisti likan sängyn eessä,

Mesi, maito kielellä ja myrkky syämässä.

Niin on poika piian luona kun halmeheassa halla;

Pian poika piikaraukan hempeyen tallaa.

5. KULTA SE LÄHTI KUOPIOHON.

Sitä virttä laulaminen, jota johtuu mieleen;

Kumpi kultani tulisi, ottaisinko viereen?

Minäpä se huitra likka, huitra likka raukka,

Istun pojan polvilla vaikka aamuun saakka.

Ei oo mulla surua, ei surua, ei huolta,

Käypi mulla sulhasia Turun tuolta puolta.

Mitäpä mun tarvitsee suurta surua kantaa,

kun on kulta mielessäni, joka ilon antaa?

Kulta se lähti Kuopioon, tulee sieltä kerran,

Verkahousut jalassa ja kävelee kun herra.

Minun kultani Kuopiossa, minä itse tässä,

Kihlat omi kirstussani, sormus onpi käässä.

Tule kulta Kuopiosta, tule uuteen tupaan,

Sänky on jo petattu ja vanhemmilt' on lupa.

Veres voi ja lämmin leipä, etkö söisi noita?

Tehty tila ja nätti likka, etkö viereen koita?—

Sitte tänne tultuasi heitä hattusi naulaan,

Ruvetahan vieretyksin, käsi pannaan kaulaan.

6. EI OLE POIKAIN VALOISTA.

Nurmikeot kesällä on kukkasia täynnään,

Tämä tyttö, kaunis tyttö kasvoiltahan näyttää.

Talon tyttö minä olen, siivo sekä vakaa,

En ole maannut poikain kanssa, enkä vasta makaa.

Pojat kovin korianana pitkin kyliä käyvät,

Humalassa huutelevat halki yöt ja päivät.

Moni poika mielessänsä tämän valan vannoo:

Minut yöksi vierehensä ottavansa sanoo.

Ei ole poikain valoista, jos vannovat juur paljon;

Niist' on ollut tytöille jo paljoki paha tarjon.

Pojat monta tyttöä jo petti kihloillansa,

Vaikka vannoi valallaan ja sanoi ottavansa.

Elä vainen tyttö rukka usko poikain kielii,

Poika hyvästi haastelee, vaan on häijy mieli.

Tuost' on tullut minullekin moni mieliharmi,

Yhä pyörii eessäni tuo paha poikaparvi.

7. MITÄPÄ MA TUOTA SUREN.

Minä olen pikku piika, kannan karjan vettä,

Ei oo sukkaa, ei oo kenkää, ei kun kaksi kättä.

Onnen likka minä olen, kovan onnen saanut,

Eipä ole poika vielä vieressäni maannut.

Kävi kyllä poikiaki, vaikkei minua vasten,

Sitten aamupuolella he katoovat kun kaste.

Vaan en sure enkä huoli, vaikka olen köyhä,

Vielä minä nätin pojan verrakseni löyän.

Mitäpä mä tuota suren, jos olen toisen orja;

Kohta tulee toinen vuosi, oma kulta korjaa.

Suomen maassa Karjalassa on mun kultani juuri,

Vaikk' en tieä enkä tunne pienkö lie vai suuri.

Sitä aina ajattelen, sitä ilohetkee,

Koska minut oma kulta vierehensä kätkee.

8. ORPO PIIKA.

Ei oo tällä likalla palkkaa eikä pestii,

Mieron pojat viinanjuojat soiton pahan nosti.

Poikahunnut huutavat ja huutavat juur kovin:

"Kuule kulta ääneni ja avaa aittasi ovi!"

Vaan jos olen halpa likka, halvan nimen kannan,

Tok' en minä halvan pojan halatakaan anna.

Täm' on kesä tämmöinen ja tuleva on toista,

Eipä tälle tyttäreille huonot pojat loista.

Mitäs tuosta tulisi, jos huonon pojan naisin—

Viinan juojan, mieron ruojan, tuskan, ristin saisin.

Parempi on mun ollakseni nuorena likkana aina,

Kehräellä, laulella ja elää sillä lailla.

Vaan kun tämä siivo tyttö vanhenee ja kuolee,

Moni poika murehtii ja joutuu suureen huoleen.

9. TOISEN TALON ORJA.

Minä olen pieni piika, toisen talon orja;

Tuota aina ajattelen, kukahan mun korjaa.

Niinkun vene vähäinen sen kovan virran käessä,

Niin on piika pienoinen vierahassa väessä.

Voi et oonki syntynyt ja voi et olen luotu,

Äidin maidolla ravittuja maailmahan suotu.

Päiv' on pitkä, ikävä ja iloton on ilta,

Ouoilt' ei ole apua, ei turvaa tuttavilta.

Ei oo yhtään ystävätä, kaikk' on vihamiehii,

Miero paljo pauhoaa ja kuluttavi kieli.

Kaikki minua vihaavat ja vihaavat kuin käärme,

Soisivat mun menevän ja hukkuvani järveen.

Vaan en huoli mitänä, kun olen piika vakaa,

Maailma mahtaa soimata mua edestä ja takaa.

Enpä huoli maailmasta, huoli en paljo kestään,

Maailmassa vihataan ja vihat kauan kestää.

Enkä huoli itkeäkään enkä huoli vainen.

Jos mä kuinka itkisinki, ois se yhenlainen.

Itku silmät pimittää ja mure muovon muuttaa,

Nuorellenko neitoselle hiukset harmaat tuottaa.

10. LIKKUKAME LIKKAPARAT.

Liikkukame likkapatat niinkuin rukin rulla,

Pian päivät rientävät ja vanhuus taitaa tulla.

Pian on laulut laulettu ja rallit rallatettu,

Ikä nuori eletty ja vanhuus saavutettu.

Kevätpäivä on ihana, kun lehet puihin puhkee,

Kukat maasta nousevat ja linnut kotihin kulkee.

Vaamp' on syksysatehet ja kovat ilmat rientää,

Lehet puista putoovat ja linnut poies lentää.

Pankaa tämä mielehenne nuoret tytöt kaikki,

Katoova on kauneus ja raukeava ratki.

Nyt on kyllä käsissämme kesäpäivä kaunis,

Vaan on ilta eessämme sekä syksy valmis.

Moni tyttö, sievä tyttö havaitsi sen hiljaan,

Että oli joutunut jo vanhan piian kirjaan.

Mieki ennen nuorempana asioissa autin,

Nyt jo käyn mä köykkyä, kun ois syönyt tauti.

Moni poika minulleki antoi ennen suuta,

Nyt jo asun halpana kun keittolihan luuta.

11. POIES VIEÄÄN SUOMEN POJAT.

En ole likka vallan vanha, enkä vallan nuori,

Jos mun heitti renkipoika, enmä tuosta huoli.

Enkä ole vallan viisas enkä tuiki hullu,

Enkä ole poikien tähän maailmahan tullu.

Suomen pojat poies menkööt engelsmannin laivaan,

Jossa ei he muuta näe, kun meren mustan ja taivaan.

Poies vieään Suomen pojat ruunun ankkuripajaan,

Siellä lyövät rauan päälle, kivimuurit kajaa.

Siell' on itku, kuikutus ja elo tuhmanlainen,

Ilta, aamu, yö ja päivä, kaikki yhenlainen.

Mikäs auttaa Suomen poikia, kun ei rahat auta—

Täytyy mennä maasta pois, takoa kylmää rautaa.

12. IKÄVÖIDESSÄ.

Itkettää ja surettaa ja huoli tahtoo tulla,

Muill' on koissa kultansa, eikä ole mulla.

Ei oo kultani kotona, eikä ole täällä,

Kultani onpi merellä sen ison laivan päällä.

Minun kultani kaukana on ja kaukana se kukkuu,

Yksin täytyy maata mennä, yksin täytyy nukkuu.

Kun oisi kulta naapurissa, oisi virstan päässä,

Enpä kyllä itkisi, en istuisikaan tässä.

Vaan on kultani kaukana ja kauas taisi mennä,

Eipä sinne lintunenkaan iässähän lennä.

Kunpa se pieni lintunen sanoman nyt toisi,

Suru menis mielestäni, parempi mun oisi.

Lennä, lennä lintu rukka, puhu kuullakseni,

Kävitkö sinä kullan maalla, näitkö kultaseni.

Sano, kuinka kullan maalla aamu armas koitti,

Iloisnako elettiin, vaiko suru voitti.

Mitä näit sä muutaki ja näitkö vielä senki,

Jos oli kaikki tervehet ja kulta liiatenki.

Tule jo kulta tälle maalle, tule poika kulta,

Ettei kuluis turhaan tämä ikä nuori multa.

13. PIKKU LINTU LAULAVI.

Pikku lintu laulavi ja lämmin onpi ilta,

Kulta istuu vieressäni joka kesäilta.

Kulta istuu vieressäni, pikkulinnut laulaa,

Minä itse kuikuttelen kättä kullan kaulaan.

Ei oo kultani lihava, eik' oo vallan laiha,

Enpä minä kullaistani jonkunlaisiin vaiha.

Kukkasia kaunoisia kullalleni kannan.

Istun taas vierehen ja sitten suuta annan.

Jos on kultani ikävä, käy kirja pappilasta,

Lähetähän Pohjanmaalle poies Karjalasta.

Siell' on aika ilonen, vaikk' onpi järvet jäässä,

Siellä kultani kävelet sa korkia hattu päässä.

14. HYLJÄTTY.

Iloissani laulelen ma, vaikk' on suruvirsi,

Kultani syän on kylmempi, kun jäinen seinähirsi.

Mikä lie mun kullalleni tehnyt uuen mielen,

Muien kanssa kävelee ja istuu muien viereen.

Syämeni on surunen ja pääni alas painuu,

Kun tuo oma kultani muien tykö taipuu.

Sepä minun syämässäni käkösena kukkuu,

Kun mun oma kultani muien viereen nukkuu.

Iltä tulee, pienet linnut laulamasta lakkaa,

Minä itken, kultaseni muien kanssa makaa.

Kuulepas sa kultaseni, kysyn tuota vielä,

Kukapa sun eksytti rakkauden tiellä?

Kuinka taisit kylmetä, kun lämmin olit ennen,

Halkiöisin juoksentelit, tulit aina tänne?

Mihin on nyt kultaraukka rakkautesi mennyt?—

Rakkaus on rauennut ja suru siaan jäänyt.

Syämesi rakkaudesta paloi mennä vuonna,

Nyt on rakkaus rauennut, vai lie tielle puonna.

Ele sinä kulta raukka minua nyt hyljää,

Minä olen kätkenyt sun syämeni syrjään.

15. EMMÄ SURE.

Emmä sure viikon varaa enkä kultani eroo,

Viell' on tässä tyttösessä toisellenki veroo.

Tämän kylän pojat onpi aivan huonoa sorttii,

Hattu päässä kallellaan, suu kun läävän portti.

Pojat syövät sokuria eikä maksa hintaa,

Viimeisellä tuomiolla tulee vastarinta.

Huonon pojan lienenki mä kullakseni saanut,

Ei ole vielä yhtään yötä vieressäni maannut.

Kivenviika viserti ja käki kuudessa kukkui,

Muien kullat kulki aina, minun kultani nukkui.

Enpä sure viikon varaa, enkä kultani eroo,

Naurusuulla katselen, jos menis vaikka Viroon.

16. EI OLE KULTAA MINULLA.

Ei ole kultaa minulla, kun en vasta saane,

Ja eikö kohta toivonikin tuonnempana maanne.

Muut ne kaikki kultansa kanssa käyvät käsityksin,

Minä raukka vanhenen ja olen aina yksin.

Olen kyllä maailmassa elänyt ja myytän't

Vaan ei ole kenkään mua kullaksensa pyytän't.

Vilu on mulla muutenki ja käsiäni kylmää,

Siit' on vielä vilumpi, kun kaikki minun hyljää.

Pojat nuoret miekkoset, miksette lähe naimaan?—

Suomalaisen tytön kanssa kyllä tulis aikaan.

17. KÄET KUKKUU KUUSIKOSSA.

Käet kukkuu kuusikossa, pienet linnut laulaa,

Minä lennän löyhäytän kullalleni kaulaan.

Minun kultani koria on, on kun nurmikukka,

Sill' on silmät siniset ja aivan musta tukka.

Minä kuon kullalleni palttinaisen paian,

Kulta se ostaa minulle korian myssyläian.

Sitte kuon kullalleni hopiaisen tuolin,

Itse istun rinnalle, enkä muista huoli.

Mene pois sinä vieras poika, en minä sinua tunne,

Anna tulla oman kullan, sille viereen tungen.

Minun kulta matkalla ja pienet linnut laulaa,

Kunpa kultani tulisi, kavahtaisin kaulaan.

Alahall' on aurinko ja ilta on jo lässä,

Kultani on kulkemassa viien virstan päässä.

Siit' on syämeni surunen, kun monta muistuu mieleen,

Oma kulta ouostunut, toinen tunkee viereen.

Minun kultani kävelee ja surullisna kukkuu,

Kultani kulkee kylissä ja muien viereen nukkuu.

Tuota teki minun kultani, teki monta vuotta,

Aina muita rakasteli, minua piti suotta.

Miksi kultani kylmenit, kun ennen olit lämmin,

Nyt on rakkaus rauennut ja viha tullut väliin.

Kuinka taisit narrata sinä köyhän miehen lasta,

Köyhä mies on elättänyt pienestä kassikasta.

Minä olen torpan tyttö, sinä olet talon poika,

Vaan ei talot eikä elot rakkauttani voita.

19. KULTANI ON SAKSANMAALLA.

Ilo on muilla miekkosilla, muret ompi mulla,

Kun ei kultani kuulukaan ja eikä taia tulla.

Tuollapa minun kultani on Saksanmaalla aina,

Ennen kävi katsomassa joka sunnuntaina.

Kevät tuli, käki kukkui, pienet linnut laului,

Minä itken kuikutan ja kylän naiset nauroi.

Kylän naiset naurelevat huokauksiani,

Iloissani muutamat mun luuli laulavani.

Toiset muuttaa mureheni vieläin mustemmaksi,

Minusta he mielellänsä tekisivät kaksi.

Uniki se murehista levottavi monta,

Minä en saa silmihin pienintäkään unta.

Itkull' alan päiväni ja päätän murehilla,

Yksin istun iltasilla, yksin aamusilla.

Sepä mua murehuttaa, sepä itkun tuottaa,

Kun on kultani kaukana ja täytyy aina uottaa.

Mont' on huolta muutenki ja se on suurin huoli,

Kun en tieä kullastani, elikö vai kuoli.

Päiv' on pitkä, ikävä, ja itku aina mulla,

Kun en kuule kullaistani eikä taia tulla.

20. MINUN KULTANI RIPOTTA.

Ei nyt enää, ei nyt enää kesämarjat auta,

Minun kultani rakkaus on ruostunut kuin rauta.

Kultani käypi Suomen maita poikki sekä pitkin,

Kylän naiset nauroivat ja minä raukka itkin.

Minun kultani ripottaa ja nappaa muille suuta,

Minä raukka rakastan enkä taia muuta.

Miksi kultani kylmenit, et ole niinkuin ennen,

Yli selän soutelit ja tulit aina tänne.

Oisko keli parempi ja järvet oisi jäässä,

Tokko vielä tulisitkin korkia hattu päässä.

Katsos kulta hetale, kun sato sakiata lunta,

Monta yötä vieressäni makasit makiata unta.

Katsos kulta hetale kun aurinkoinen paistaa,

Anna suuta kultaseni, makialta maistaa.

Katso kulta hetale, kun aurinkoinen loistaa,

Valkiapaita neito nuori, se on vasta toista.

21. EI OO LIKOILLA SURUA.

Tämän kylän pojat onpi pahoja tervaspäitä,

Yhä käyvät kihloilla ja ei piä konsa häitä.

Minä olen ryytimaassa keskimäinen kukka,

Empä minä tähän kylään kunniaani hukkaa.

Kumpa tarkoin tietäisin, että kultani pitää vihaa,

Kärkyt tielle laittaisin ja lautamiehen pihaan.

Enkä sure enkä huoli, jos yksi poika jätti,

Vielä minä toisen saan kun olen nuori ja nätti.

Minä menen kaupunkiin ja kaupungist' on pesti,

Tulen sieltä kotihin, kun paras herran leski.

Ei oo likoilla surua, eik'oo yhtään hiukkaa,

Poikia käypi kylissä että liivit liuhkaa.

22. TÄMÄ ON VUOSI TÄLLÄ LAILLA.

Tämä on vuosi tällä lailla, toinen vuos' on toisin—

Kunpa kultani tulisi, ma ilosempi oisin.

Ei oo kultani kotona, eik' oo äsken ollut,

Enkä tieä tyttö raukka, vaikka jo oisi kuollut.

Tuollapa minun kultani sen suuren meren päällä,

Vuos' on sitte siirtynyt, kun viimeksi kävi täällä.

Kohta taitaa talvi tulla, järvet onpi jäässä,

Minun kultani kaukana ja pitkän matkan päässä.

Lumipilvet kulkevat sen vanhan tavan vuoksi,

Voi jos pilvi kantaisi mun oman kullan luoksi.

Emmä tuota surisi, ett' ois matka pitkä,

Eikä mua estäisi, ei lumet eikä mitkään.

Tulisin mä kultani luoksi, kavahtaisin kaulaan,

Palavalla syämellä, niinkuin tuli taulaan.

Mikä lie mun kullallani, itkusilmin istuu,

Vesi vuotaa poskille ja kyynelet ne tippuu.

Nukuttaako, torkuttaako, uniko sua vaivaa?—

Saat sa tulla lauantaina illan tullen naimaan.

Tule yksin hiljalleen, jottei kukaan kuule,

Jott' ei kukaan tietää saa ja paha meistä luule.

Heitä poies liivisi ja laske hattu naulaan,

Hyv' on sitte ollaksemme, lyöä käsi kaulaan.

24. EN MÄ HUOLI SINUSTA.

Eipä minun sydämeni surullinen oisi,

Jospa minun kultani parelampi oisi.

Viisi vuotta olen minä kullallani maannut,

En ole vielä äyriäkään kullaltani saanut.

Sepä minun syämeeni surun suuren tuopi,

Kun tuo minun kultani paljo viinaa juopi.

Kuulepas sa kulta rukka, kuinka nyt on laita:

Jopa vainkin välillämme ero tulla taitaa.

Sill' emmä huoli sinusta, enkä paljo kestään,

Sinua paljo pilkataan ja vihakseni pistää.

25. MINUN KULTANI VALKIA ON.

Minun kultani valkia on, on kuin lumen valo,

Parempi on mielestäni kuin paras Suomen talo.

Valkia on kultani, valkia kuin vaate,

Kaunis on tuo käyessänsä, kaunihimpi maaten.

Kuulepas sa kultani, tahotko mun ottaa,

Niin saat maata ensi yönä vieressäni kohta.

Sinäpä olet poika parka syämeni saanut,

Vaikk' et ole vielä kyllä vieressäni maannut.

Sinusta ja minustapa linnutkin laulaa,

Ääni kuuluu kukkuloilla, kankahilla kaikaa.

Kun nyt tarkoin tietäisin, ett' olet oma kulta,

Eipä meitä erottaisi muu kun ruskomulta.

26. MINÄ SANON SATUJA.

Minä sanon satuja ja puhun järki totta,

Tuosta suurin huoleni ompi, kuka minut ottaa.

Tuvass' olen asunut ja saunass' olen maannut,

Enkä ole pojilta ma sormustakaan saanut.

Mitä pitäis tekemän mun noien poikiin kanssa;

Käyvät kyllä luonani, ei työnnä kihlojansa.

Suru oli illalla ja se on sama nytkin;

Muut ne makaa kultansa kanssa, minä aina yksin.

Enemp' mull' on murettä, kun kellä muulla lienee;

Jopa minä murhestani jonkun tempun tienen.

Minä menen Pietariin ja Pietarist' on pesti,

Sinne mua kultani toivoo, vaikka emo esti.

27. KAUNIS, VAIKKA PIKKURUINEN.

Tästä äsken laulu läksi, tästä laulan vielä,

Eipä lasta laulamasta iso, äiti kiellä.

Minä itse, minun kulta punakka ja kaunis;

Kohta on sukat kuottuna ja paitakangas valmis.

Minun kultani kaunis ompii, vaikk' on pikkuruinen,

Tuoss' on kultani kunnia, kun ei oo avosuinen.

Ei oo kultani kaukana eikä ole lässä,

Minun kultani kävelee koria hattu päässä.

Tule kultani yöllä yksin, tule kultani, tule!

Kyllä meistä pari saapi, vaiikkei miero luule.

Tuopa kulta tullessasi tuopa vähänenki,

Sokuria taskussasi, pikku murunenki.

28. KAIKKI JO NAURAA MEITÄ.

Mikä minun kullallani, mikä tuolla lienee:

Illan piti polvillansa, yöks' ei tullut viereen.

Kuule, kuule, kultaseni, kaikki jo nauraa meitä,

Aina oomma yhessä ja ei konsana pietä häitä.

Sinä olet minun kultani ollut monta vuotta,

Muita sinä rakastat ja minua piät suotta.

Miksi minua narrailet ja puhut suloisesti,

Juonesi ne viekkahat unenki usein esti.

Eip' oo tarves narrata, vaikk' olen köyhän lapsi,

Isä, äiti on elättänyt papin kasteest' asti.

29. HUONO ON MUN ONNENI.

Huono on mun onneni ja kova on mun laita,

Suru on mun osani ja mustanlainen paita.

Minä olen piika pieni, elän aina yksin,

Olen tullut pojilta jo aivan hyljätiksi.

Poika viekas viettelee ja likka hullu uskoo,

Pian poika piikaselta kunnian pois kiskoo.

Hyvä on pojan pelata, kun likka luvan antaa,

Poika itsensä pelastaa, likka häpiän kantaa.

Kyllä poika neitoselta hempeyden tallaa,

Keon kukan kaunosenki kukistavi halla.

Pian on se likka parka tullut kunnialta,

Jok' on kerran heittänyt noien poikiin valtaan.

30. NYT JO ILO VOITTI.

Suru oli illalla, nyt jo ilo voitti,

Kun tuo kuhnus poies kulki, eron minusta otti.

Empä sure viikon varaa enkä kultani eroo,

Naurusuulla katselen, jos menis vaikka Viroon.

Mitäs minä tuosta huolin, jos yksi poika meni,

Toisen pojan kanssa tulee samanlainen peli.

Täm' on likka lihasta, lihasta ja luusta,

Semmoisia poikia ma vestän vaikka puusta.

Omp' on noita poikia viientoista sorttii;

Mont' on viety katsomahan Viaporin porttii.

Ei se likka kululle joua eikä mieron tiehen,

Jos en miestä muualta saa, niin otan sotamiehen.

31. EN NYT ENÄÄ NAURA.

Nauroin lassa nuorempana, en nyt enää naura,

Kun mun tulee kullastani itkuvirttä laulaa.

Tämä viikko pitempi kun koko mennä vuosi,

Eikä kestä silmätkään, kun paljon vettä vuosi.

Kultani on mun pettänyt ja petti kihloillansa,

Vaikka vannoi valallaan ja sanoi ottavansa.

Minä likka ihana ja hän oli poika nätti,

Viha joutui välihin ja rakkaus se jätti.

Voi poika parka luontoas, kun olit petollinen,

Sinun tähtes vuotta monta olen surullinen.

32. KEURIN LÄHETESSÄ.

Liiku likka pojan kanssa, niinkuin rukin rulla,

Keuriaika lähenee ja ero taitaa tulla.

Työläs sitte erota, kun kert' on yhteen tultu,

Suuta on jo annettu ja käsi kaulassa oltu.

Likka juoksee pojan eestä, juoksee minkä jaksaa;

Kun ei poika tavota, niin likka kääntyy vastaan.

Likka arat, piika parat, varokate teitä,

Ettei pojat vanhan piian kirjaan teitä heitä.

Sitte laulut loppuvat ja pian rallit puuttuu,

Moni likka sillä lailla halvemmaksi muuttuu.

33. LIKAT JA POJAT.

Ei oo likoilla surua, ei oo yhtään hiukkaa,

Pojat juoksee likkain luona, verkaliivit liuhkaa.

Pojat nuoret naimattomat tuota aina etsii:

Joka ilta päästäksensä likkain aittakestiin.

Kesäilta kelvoton sen kerran näytti julki!

Kuinka pojat likkain tähän pitkän matkan kulki.

Kesäilta kelvoton se kerran laitti niinki,

Että pojat pohmelossa puuttui suohon kiinni.

Likat käyvät kunnialla, kun kaste heinikossa,

Pojat juovat rypevät, kun sika rapakossa.

Likat makaa aitassahan palttinapaiallansa,

Pojat käyvät kyliä myöten mustalla varrellansa.

Niin on likka aitassansa, kun on kaunis kukka,

Poika juoksee halkiöisin, niinkun vanha hukka.

Vesi vuotaa silmistä ja itku syämen kaivaa:

"Laske kulta luoksesi ja huo Jenna tätä vaivaa!"

34. NUORI AIKA ON AIVAN HEIKKO.

Sitä virttä laulaminen, joka johtuu mieleen,

Eipä tämä tyttö lähe huonon pojan viereen.

Sepä likka kunniansa häpiällä kantaa,

Joka kerran on joutunut huonon pojan valtaan.

Kerran antoi kaunis likka kehnon pojan suuta,

Heti muuttui halvaksi kuin heittolikan luuta.

Nuori aika on aivan heikko, niinkuin kesäheinä,

Pojat konnat riivatut särkee vaikka seinän.

Ei se poika tuota kovin korvihinsa laske,

Vaikka tyttö toruupi ja on kuin vähä vasten.

35. POJAT KÄYVÄT LIKKAIN LUONA.

Aurinko se hohtavi ja lumivuoret sulaa,

Pojat kohta likkain luona käyvät vanhaa uulaa.

Likoill' ompi onnen aika aivan ihanainen,

Pojill' itku kuikutus ja elo tuhmanlainen.

Likat makaa aitassansa verkaviitan alla,

Pojat tallin lattialla, tamman nahka alla.

Sekö piru pihalla nyt ovia kolkuttavi?

Saat sa häijy hävetä ja mennä kotiasi.

Mitäs sinä tänne tulit, viekottelet meitä,

Joka jo olet kotonasi pitänyt viisiä häitä.

Vaan jos tarkoin tietäisin, ett' oma kulta olet,

Niinpä minä nousisin ja aukaisisin oven.

36. KULTANI ON MUILLA MAILLA.

Ei ole kultani kotona, eikä oo äsken ollut,

Kultani on muilla mailla, ei ole sieltä tullut.

Tuost' on kultani kulkenut ja jälet onpi jäänyt,

Lehti on päälle langennut ja keltaiseksi käynyt.

Kuulepas sa vieras poika, kuule poika kulta,

Minull' oisi pikkuruisen kysymistä sulta.

Mitä kuuluu kullan maalle, kuinka voivat siellä;

Mikä sun saattoi näille maille, puhu kanssani vielä.

Seisotapa hevostasi, puhu kuullakseni,

Oliko kaikki tervehet ja oma kultaseni.

Sanoisitko: kultani on muien armahana,

Sano vaikka viesti, en usko ollenkana.

Vaan jos sanot, ett' on kuollut, kuollut minulta kulta,

Pane kellot soimahan ja laita minua multaan!

37. VIELÄ NYTKI TURVAAN POIKIIN.

Ei oo meillä surua, ei surua, ei huolta,

Pojat ovat luvannehet pitää meiän puolta.

Vielä nytki, vielä nytki poikiin tykö turvaan,

Vaikk' on tullut toivoni jo monta kertaa turhaan.

Siit' en huoli, jos mä juovun taloon taikka torppiin,

Kun mä muuten pojan saan, jok' on parasta sorttii.

Sitte liki lintuseni, liikuttaako muita,

Suuta annan kullalleni, kuuluuko se muille.

38. TÄSSÄ KYLÄSSÄ PILKATAAN.

Hoi on, hoi on huoletta, kun puhutahan paljon:

Sanotaan mun olleheni joka pojan tarjon.

Tässä kylässä pilkataan ja ouompana olen,

Vaan kun menen toiseen kylään, tuttavaksi tulen.

Mikä pakko, mikä pakko olla ikävässä,

Kunpa otan poieslähdön koko pitäjästä.

Tämän kylän pojat on kun töpihäntä hukki,

Toisen kylän pojat on kun mesimarjan kukki.

Tämän kylän pojat on kun vilun virran vettä,

Toisen kylän pojat on kun hunajaa ja mettä.

39. MINÄ LAULAN YÖT JA PÄIVÄT.

Ette ole likka parat mitään minun suhteen,

Minä laulan yöt ja päivät, laulan aamupuhteen.

Minä olen tässä kylässä jokahisen kukka,

Vaan kun tulee oma kulta, on kun tulisi tukkaan.

Onkos vainen, onkos vainen minun kultani kaunis;

Sinimarjat silmillä ja suu kuin punanauris.

Kultani elää rallattaa ja elää niinkun rotta,

Vaikka anto sormuksenki, ei tee koskaan totta.

Meiän poika pohmelossa ryyppäsi kerran viinaa,

Tuosta tottui juomariksi, joutui juomakirjaan.

Kultani onni kova on, ei se anna maata,

Täytyy öitä kollotella pitkin pihamaata.

Kultani kulki kohmelossa, yhtyi likalättiin,

Tuosta suuttui siivo tyttö, suuttui yhtä-äkkiin.

40. OMPA MULLA LAULUJA.

Ompa mulla lauluja ja ralli omi kanssa;

Eipä tämä tyttö lähe joka ruojan ansaan.

Likat nätit tällä maalla kasvaa kaunihisti,

Niill' on posket punaset ja puhet aina siisti.

Mikkeliss' on markkinat ja Kajaanissa kanssa,

Likat ei lähe markkinoille, asuvat aitoissansa.

Pojat ajaa markkinoille poikki kangaspellon,

Ostaat siellä hevoisen ja kolmen ruplan kellon.

Pojat ajaa reimanteitä oritvarsoillansa,

Likat makaa pyytingillä pumpulipaiioillansa.

Siit' on pojilla juonia, kun viina paljo maksaa,

Likat itsensä elättää, kun työtä tehä jaksaa.

Minä kuon kullalleni palttinaista paitaa,

Vaikk' en tuota tunnekana oman kultani laittaa.

Täst' on kultani kulkenu, vaikkei jälet tunnu,

Mikä lie ollut mielessänsä, kun ei tupaan tullu.

Talon tyttöä helsataan, eik' ole niistä mitään,

Torpan tyttöjä potkitaan, vaan niitä naia pitää.

Maja mull' on matala ja koti aivan köyhä,

Isä mull' on ynsiä ja äiti liian nöyrä.

Hyvät minut hyljäävät ja kehnot eivät kelpaa,

Taivaasta ei mulle anneta ja maast' en löyä vertaa.

Illalla lähen nukkumaan ja nukun joka ilta,

Yksin aina vieressäni siliä pirtin silta.

Vaan ei yötä pimiätä, ettei päivä koita,

Eikä niin suurta surua ole, ettei ilo voita.

Vielä tämä siivo tyttö nätin pojan löytää,

Vielä kerran kultani kanssa astun vehnäpöytään.

41. POJAT KYLILLÄ.

Ei oo sia surunen meiän majassamme;

Päivät kuluu kunnialla, illat aitassamme.

Pojat käyvät kulkemahan illan pimiällä,

Laulellen ja rallatellen ilovirsiänsä.

Illan tullen näille maille pojat kylihin kulkee;

Likat menee aittahansa, oven kiinni sulkee.

Käykää pojat kylissä, vaan elkää menkö saunaan;

Pienet piijat pirtissä paljo teille nauraa.

42. EI SAA TYTTÖIHIN KOSKEA.

Puhun minä poikasille, eipä houkutella

Nuoria likkoja tarvitseisi eikä viekotella.

Leskiä saapi liikutella, ei se haittaa mitään;

Ei saa tyttöihin koskea, hävetä poikain pitää.

Eipä tämä tyttö lähe hylkypojan viereen;

Hylkypoika viettelee ja saatta mieron tielle.

Poika rahat menettävi oluehen ja viinaan,

Tytöt ei pane rahojaan, kun silkkihin ja liinaan.

Kyllä sinäki tyttöjä saisit, saisit vaikka kenen,

Kun olis viina loppunut jo viittä vuotta ennen.

43. POJAT JUOKSEVAT JÄLESSÄ.

Laulaisinpa taitaisinpa kun palkka maksettaisi,

Emmä paljo pyytäiskään, kun markan sanasta saisin.

Ei ole tyttöin ikävä pimeillä öillä,

Pojat käyvät kyliä myöten tyttöin tinkitöillä.

Tuli poltti Turun linnan, vesi vei sen sillan,

Pojat itkee ikävissään päivän sekä illan.

Likka käypi kankahalla niinkuin kaunis kukka,

Poika juoksee jälestä, niinkuin vanha hukka.

Likka astuu ahoa pitkin, pumpuliliivit liuhkaa,

Pojat ryömii jälessä, tuohivirsut viuhkaa.

Likka istuu linnassansa, kulta riippuu rinnassa,

Tänä vuonn' on huonot pojat huokiassa hinnassa.

44. VOI MINÄ POLO LIKKA.

Voi minä polo likka kun olen yksin,

Olen tullut kaikilta hyljätiksi.

Muut tytöt toimitti asiansa ennen,

Minä olen heitetty ikävihin tänne.

Enkä tieä miten minä hylyksi nyt tulin,

Joka ennen kaikkien kukkana kulin.

Olin minä ennen kuin enkeliskukka,

Kehnojen päälle en katsonukaan.

Parahinten parvessa kävin minä kirkkoon,

Ja nyt olen joutunut koiarien joukkoon.

Vaan mitä entisistä ajoistani huolin?—

Noitapa muistaissa syömeni kuoli.

45. KAINU PIENONEN PIIKA.

Minä olen kainu kun syvän salmen siika,

Murehella täytetty pienonen piika.

En vielä muistane kovin monta vuotta,

Valitella täytyy jo kuitenkin totta.

Maailman meri se on vaarallinen aivan,

Pian myrsky särkevi pienosen laivan.

Ei aina käynti ole kukkien päällä,

Toisin ajoin ompi orjan tappuria tiellä.

Välistä se näyttää kun ilonen ois olla,

Usiammin taitavi murepilvi tulla.

Niin on koko elomme ja koko olo täällä,

Lehenkanta katkeava syksyisellä säällä.

Omp' on elo ihmisten kun aaltosien veellä,

Yksi tulee jälessä ja toinen meni eellä.

Nuoruuteni aika ja ilopäivä kulkee,

Jopa noista vaivoista väsymyskin tullee.

Vaan kun olen nuori ja rumihilta raitis,

Mahan olla luojaani kiittämähän valmis.

Luojaansa kiittävät varpusetkin pienet,

Enkö toki varpusia parempi mä liene.

46. IKÄVÄT ON AIKANI.

Mennä vuonna oli minun iloinen olla,

Tänä vuonna olis minun parempi kuolla.

Eipä enää naurata kun aina johtuu mieleen,

Ett' on oma kultani jo mennyt muien viereen.

Tuostapa on syämeni sangen karvas,

Kun on oma kultani jo muien armas.

Ikävät on aikani maailman päällä,

Ei kuulu kultaistani siellä eikä täällä.

Päivä se paistaa ja lintusetkin laulaa,

Minun kulta veäksen jo muien kaulaan.

Lumipilvet taivaalla juoksee ja kulkee,

Minun kulta muita jo sylihinsä sulkee.

Vaan mitä itkenkin ja valitan ja huolin,

Vaikk' olen sorrettu kaikilta puolin?—

Heitän koko Suomenmaan ja lähden Venäehelle,

Elän siellä vuotta kaksi, niin on hyvä jälleen.

47. HULLU OLIN—

Hullu olin kun ma lähin koti pitäjästä,

Näin mä siellä kultani joka viikon päästä.

Minä olen täällä ja sinä olet siellä,

Moni järvi välillämme, soita paljo tiellä.

Sirkat ne sirkuttaa ja lintuset laulaa,

Vaan eipä kultani riennäkään kaulaan.

Lintuset visertävät metsien päällä,

Minä istun ikävissä yksinäni täällä.

Tuuli se tulee ja pienet puut ne taipuu,

Kultani ääni ei kankailla kaiku.

Niin on suru syömessäni ja on kauan ollut,

Enkä ole sanaakaan kullastani kuullut.

48. KULTANSA VUOTTAJA.

Surunen on syömeni ja itku silmän peittää:

Jopa oma kultani taisi minun heittää.

Minä olin kultani kanssa, olin monta vuotta;

Iän nuoren kulutin ja kulutin juur suotta.

Olin aina siivo tyttö, siivo, rehellinen,

Kultani se viettelijä, viekas, petollinen.

Viikon vuotin kultaani, vuotin joka ilta,

Kysyin keon kukilta ja ilman lintusilta:

Ettekö kukat ole kultaani nähnyt,

Miss' ompi kultani kulkenut ja käynyt?

Ettekö tieä te lintuset pienet,

Missä mun kultani elänee ja liene?—

Kulta oli ilossahan meren tuolla puolla,

Minun anto surra, ikävähän kuolla.

49. TURVATON.

Onneton olin minä ollessani,

Onneton tähän kylään tullessani.

Onnettomaksi olen minä luotu,

Ei ole minulle ilopäivää suotu.

Turvaa ei ole siellä eikä täällä,

Enempi kun linnulla lentonsa päällä.

Maailma minua nyt paljoki vaivaa,

Ja minun eteheni kuoppaa kaivaa.

Ystäväni myös on ynsiäksi tullut,

Kun hän on maailman juttuja kuullut.—

Kuulepas, kultani, vielä sana yksi:

Kuinka tulin minä näin hyljätyksi?

Kuka sinut eksytti rakkauen tiellä?—

Tule, tule kertaki luokseni vielä.

Muistatko muinen kun marjassa käytiin,

Ahosilla istuttiin ja leikkiä lyötiin?—

Päivä se paisti ja pienet kukat loisti,

Kukatki ne ketosilla iloamme toisti.

Linnut ne laulelivat metsien päällä;

Meistä he lauloivat siellä ja täällä.

Ei ole ajat enää, niinkuin oli ennen,

Entiset ajat ovat olleet ja menneet.

Entinen oma kulta ei enää hoia;

Niin se mun jätti kun pienen linnun poian.

Toivoni raukeni, meni juuri tyhjään,

Ei ole mulla nyt ilopäivää yhtään.

Enkä mä itselleni näin luullu käyvän;—

Ikäväni kestää kuolemapäivään.

Olen ma kun oksalla varpunen pieni;

En tieä kuhun otan matkan ja tieni.

Nuoruus rientää ja aikani kulkee;

Jopa noista vaivoista väsymyski tulee.

Päiväni päättyy ja elämäni katkee,

Mutta se murheni peittää ja kätkee.

Astelin kaunista kangasta myöten,

Heliätä rannan hiekkoa myöten.

Poro minun pöllysi polvilleni,

Heliätä hiekkoa helmoilleni.

Menin minä siitä siskoni luoksi,

Sisko se ulos mua vastahan juoksi.

Siskoni vei mua kamarihin käymään,

Toi sitte ruokaa ja käskei mun syömään.

Söin palan eli puolen arvoltani,

Kysyin minä siskolta armastani.

"Armahasi ei ole ollut täällä;

Maatapa taitaa jo marjojen päällä."

Kävin minä armasta katsomahan,

Sisko se sivullani astumahan.

Armahani makasi paarten päällä,

Silkkinen vaate oli silmien päällä.

Sisko se käski mua nauramahan:

"Taiat sa toisenki armahan saaha."

Olisinpa nauranut armastani,

Vaan empä jaksanut itkultani.

Suu minun nauroi, syämeni itki,

Veet ne vierivät poskia pitkin.

Veet ne vierivät poskia myöten,

Kulki kun virrassa koskia myöten.

51. MIELEHENI MUISTUVAT MUINAISET AJAT.

Mieleheni muistuvat muinaiset ajat,

Isäni ja äitini ilotäyet majat.

Olin minä tytön taimi koria kuin kukka,

Joka pojan päälle en katsonutkaan.

Koriana kävin minä edestä ja takaa,

Mieleni oli iloinen ja murehista vapaa.

Muistanpa vielä kun marjassa käytiin,

Mansikoita syötiin ja leikkiä lyötiin.

Linnut ne laulelivat metsien päällä,

Meistä he laulelivat siellä ja täällä.

Toisinaan kun tuli tuiskuset ilmat,

Satehiset viikot ja ankarat kylmät.

Tupa oli lämmin ja kamari oli kaunis,

Kamarissa maito ja voi ja leipä valmis.

Ei ole ajat enää niin kun oli ennen,

Entiset ajat ovat olleet ja menneet.

Nyt ei ole sias mulla siellä eikä täällä,

Enempi kun lehellä liukkaalla jäällä.

Voi kuinka tyttöparan onki minun käynnä,

Murettä ja surua on sydämeni täynnä.

Ilopäivä on mennyt ja kohta ikä katkee,

Eik' ole kuka minut murehista kätkee.

Vuoteni kulki, kun virtanen vesi;

Mikä mulla tulee viimenki esiin.

52. TÄMÄN KYLÄN POJAT MINÄ LOUHEEN LYKKÄÄN.

Ei oo mulla murettä ja ei oo huolta mitään,

Maailma se murehen minusta jo pitää.

Maailmaa hullaa minkä vaanki hullaa,

Vaan puhas likka mä taianki olla.

Mitäs minä tuota suren, likka nuori, nätti,

Jos minut poikaratti viinanjuoja jätti?—

Tämän kylän pojat minä tervaksissa keitän,

Toisen kylän pojille mä toivoni heitän.

Tämän kylän pojat minä louheen lykkään,

Muunlaiset olla pitää, joista ma tykkään.

Ennen minä liikutan rihmaa ja neulaa,

Ennenkun tämän kylän poikia seuraan.

Ennen minä liikutan likasia puita,

Ennenkun ruman pojan laihoja luita.

Ennen minä nokisia pölkkyjä kannan,

Ennenkun ruman pojan suuella annan.

Poikien lauluja

53. HERRASPOIKA.

Herraspoikia meki oomma, vaikk' emme taia ruotsii,

Ei oo tarvis työtä tehä eikä maata kuokkii.

Tämä poika Pohjanmaalta kävelee kun herra,

Menee siitä kamariin ja ryyppää viinaa kerran.

Piiat pirun riivatut pojilta viinan estää,

Pojat herran siunatut juovat minkä kestää.

Tämän kylän nuoret piiat kukkuvat kun käet,

Hännällänsä häväsevät koko poikaväen.

Kyllä sieki siivo tyttö taiat meitä haukkuu,

Rannin pojat potkivat ja keppi selkään paukkuu.

Voi kun oonki joutunu ma noien likkain varviin,

Näistäpä olen saanunna ma monta mieliharmii.

54. TÄTÄ VIRTÄ MINÄ LAULAN.

Tätä virttä minä laulan, täll' on hyvä juoni;

Empä minä tämän maailman avaruudesta huoli.

Olen laulanut ennenki ja laulan nytkin vielä;

Eipä tämän kylän tytöt halaamasta kiellä.

Tämä kylä, hyvä kylä, tässä minä häärin;

Tämän kylän parahat tytöt itselleni käärin.

Tämän kylän tytöt on kuin sokuritoppiloita,

Niitä pojat halailee kuin Ruotsin rusinoita.

Toinen lampi syvempi ja toinen matalampi,

Toinen likka kovempi ja toinen lauhkiampi.

Vaikka likka kiukussaan kuin tuohi tulessa palaa,

Mieli menee hyväksi, kun aika poika halaa.

Likka itse monen kerran otti pojan yöksi,

Tuota sitte toisen kerran sanoi pojan työksi.

Ei se likka miestä saa, joka oven pojilta sulkee,

Pojat paljon vaivan kanssa kyllä pitkin kulkee.

Laulaisinpa, taitaisinpa, kun palkka maksettaisiin,

Empä paljo pyytäskään, kun piipun pohjan saisin.

Minä olen laulu poika, mull' on laulun nuotti,

Vaan nyt kylän likat minut humalahan juotti.

Aika poika minä olen, minä tahon naia,

Enkä kauan akata ma aikaan tulla taia.

Likkojahan minäki vaan mielelläni naisin,

Akat ei kelpaa kerällä, vaikka kyllä saisin.

Minä lähen likkain aittaan, hyvä on siellä käyä,

Puteli on arkussa ja paloviinaa täynnä.

Likka kulta herasilmä, kaahas tilkka viinaa,

Minä ostan toiste sulle soman silkkiliinan.

Viina miehen virvoittaa ja olut antaa voimaa,

Siit' en huoli ensinkään, jos akat minua soimaa.

Elä sinä likanruoja minua nyt pilkkaa,

Vielä minun taskussani hopiatki hilkkaa.

Täm' on poika juomapoika, juopi minkä jaksaa,

Eikä pyyä ilmaiseksi, hinnan aina maksaa.

Ennenkun viina tyristyvi, ostan koko tuopin,

Juotan kylän pojille ja kyllä pojat juopi.

56. TYTTÖJEN POIKA.

Tass' on poika, jonka syän rakkaudesta palaa;

Minä kulen tyttöin luona julki sekä salaa.

Kah noita kauniita tyttöjä, kun tässä kylässä kasvaa,

Hyvä on noita haastattaa ja tanssi käy kun rasva.

Kah noita kauniita tyttöjä, kun tässä kylässä kasvaa,

Huulet on kuin hunaja ja puhe käy kun rasva.

Tämän kylän tytöt on kuin meren muikaleita,

Niitä pojat halajaa kuin Saksan sämpylöitä.

Minä olen aika poika, elän likkain mieleen,

Joka ilta rupean mä nätin likan viereen.

Likka kulta, likka kulta, likka kulta vielä,

Ele sie nyt minua tok' halaamasta kiellä.

Heilu likka, juovu likka, vaku saahaan vasta,

Vanha mamma on kotona, joka tuutii lasta.

57. POHJAN POIKA.

Minä olen Pohjan poika, hyvän talon renki,

Minä huilaan, minä häilään niinkuin häijyhenki.

Enpä huoli naiakana, eik' ole suurta pakkoo,

Halailemma likkoja ja enkä maksa sakkoo.

Mitäs minä tuosta huolin, vaikka muiat haukkuu,

Muiain suu on irvellään kuin vanha liinaloukku.

Mitäs se muijia liikuttaa, jos kylilöissä kuljen,

Löyän tytön elikkä akan, se on yhtä mullen.

Eipä kauan elettäisi päälle tämän päivän,

Jos ei poikain suotaisi likkain luona käyvän.

Ämmät kovin äkäset ne harmissakin haukkuu,

Vielä sun ämmä selässäsi pirun keppi paukkuu.

Minnepäs likat joutuisivat, kun ei kukaan korjais,

Iän kaiken itkisivät, oisivat toisen orjat.

58. HUOLETTAA.

Hoi on, hoi on huolettaa ja hulluksi taian tulla,

Nätti likka vallattiin, jok' oisi ennen mulla.

Syämeni kallistuvi aivan toisin puolin,

Kun ei oma kultaseni minusta enää huoli.

Raskas ompi erota, kun kert' on yhteen saatu,

Kerta kihlat annettuja käsi kaulassa maattu.

Mikä lie mun kullallani, mikä mennyt mieleen,

Minun istui polvillani, muien meni viereen.

Kuulepas nyt kulta likka, kuinka minä veisaan,

Lähen tästä kylästä ja muille maille reisaan.

Ei mun auta puhua, jos mielessä olis mettä;

Pois mun pitää kulkea ja kultani muille jättää.

Kauneuttas muistelen ma viien riikin takaa,

Enkä koskaan muien likkain vieressä mä makaa.

Vaan kun oisit oma kulta vielä tallellani,

Niin mä sinua kanteleisin käsivarrellani.

Emmä sinua pitäisikään kovan piinan alla;

Kullalleni antaisin jos kuinka suuren vallan.

59. SOTAMIEHEN POIKA.

Minä olen Oulun maalta sotamiehen poika,

Ei minua miesi toinen tyttöin luona voita.

Sen mä olen laulanut ja laulan vielä nytkin,

Ettei makaa tämä poika pitkiä öitä yksin.

Tämä poika tohtii mennä nätin likan viereen,

Nätti likka rallattaa ja antaa ilon mieleen.

Ei oo minulla surua eikä hiukkaa huolta;

Ei tuo taia pojan viereen nätti likka kuolta.

Likka elää siivosti ja kulkee kunnialla,

Voi kun ompii mielellänsä pojan vallan alla.

Minä olen nuori poika niinkun kesäheinä,

Minä menen likkain luoksi vaikka halki seinän.

Kuules kultani napina ja avaa ovi mulle,

Pitkän matkan kulkeneelle, jo kohta päivä tulee.

Likka sanoo: "et sinä pääse, jos et lyö ovia rikki",

Poika lähtee matkahansa, likka perästä itki.

Likka sanoo sängyssänsä: "voi, voi, voi!

Mikä sinut tänne taasen kuletti ja toi!"

Likka on, kun olis noussut äsken unestansa,

Vaikka valvo pitkin yötä suuren huolen kanssa.

Ainapa noilla tyttärillä yksi huoli lienee,

Kuinka heille illan tullen pojat tulisi viereen.

60. MINÄ OLEN PIENI POIKA.

Minä olen pieni poika, pelto ei kasva ruista,

Senpä tähän täytyy minun pitäjästä luistaa.

Tähän asti olen ollut pikkurainen vasa,

Vaan nyt alan täyttää jo aikapoikain tasan.

Kultani luoksi menisin, vaan on matkan päässä,

Kappale on kangasta ja virsta vettä eessä.

Ei mun auta, ei mun auta, lähteä mun tulee,

Kulta muuten itkevi ja kuolleheksi luulee.

Minun kultani kaunis on, on kuin herranengel,

Käsissäni kantelen ja panen vaikka hengen.

Minun kultani valkia, niinkuin lumen lippu,

Ennenkun meistä ero tulee, vesi viesti tippuu.

Mutta millä tavalla voin matkan pitkän voittaa,

Kun on kulta kaukana ja kohta päivä koittaa.

Paremp' oli mennä vuonna kotipitäjässä,

Näin ma silloin oman kullan joka viikon päässä.

61. HEIPPARALLA, TAITTARALLA!

Heipparalla, taittaralla, tyttö punaposki

Sokurilla, hunajalla pojan mielen osti.

Tuopa likka punakka, punakka ja ehta,

Eipä tuota siivo poika narratakaan kehtaa.

Nätti likka naia pitää, jos hän ois kuin köyhä,

Mitä likan rikkaudesta, kun on muuten nöyrä.

Tuopa likka minun on ja aina olla taitaa,

Tuopa minun mielestäni maksaa rupilaita.

Häijyntavalla surettaa tuon nätin likan perään,

Jonka kasvot kuumottaa kuin aurinkoisen terä.

Kunpa kulta vieressäsi hetken olla saisin,

Suru lähtis mielestäni, ilonen ma oisin.

Sinä olet minun kultan ollut monta vuotta,

Sinua ma rakastan ja muita halaan suotta.

Likka hieno herasilmä, laske minua viereen,

Minä poika, nuori poika, laitan ilon mieleen.

Minä poika, kaunis poika, niinkuin merikaisla,

Etsä likka löyäkänä toista tämänlaista.

Emmä ole ajatellut juuri mitään muuta,

Istutahan vieretysten, annetahan suuta.

62. MINÄ OLEN LAULUPOIKA.

Minä olen laulupoika, laulan että luikaa,

Tämän kylän tyttärille sulhaseksi suikkaan.

Emmä ole tietäjä enkä iso noita,

Vaan kun näen nätin likan, vielä sen mä voitan.

Lysti on likkoja rakastella kesälämpösillä,

Vaan ei maksa vaivojansa talvipakkasilla.

Toinen lampi on leviämpi, toinen kapeampi,

Toinen likka on laihempi ja toinen lihavampi.

Leipä lihan kasvattaa ja voist' on voima luien,

Minä menen likkain luokse vaikka vettä uien.

Kyllä poika pimiässä likkain aitan löytää,

Usiampain ovet makaa auki pitkin öitä.

63. NÄIN MINÄ LIKAN ILLALLA—

Näin minä likan illalla; kaunis kasvoiltansa,

Virttä veisasi suloista aholla astuissansa.

Kävin sitten toissa päänä, kävin kultani luona,

Ilo oli mennyt mielestänsä, kauneus pois puonna.

Vaan ele likka murheen alle itseäsi anna,

Iloisella syämellä kauneuttasi kannan.

Nauru tytön kaunistaa ja nuoremmaksi muuttaa,

Sepä monen miehen mielen iloiseksi saattaa.

Itku silmät pimittää ja pahapa tuo lienee,

Eipä likka itkevä oo pojan nuoren mieleen.

Nuoret likat naimattomat kaikki kesäpäivät

Tanssin kanssa rallatellen käsityksin käykää!

Kaunihisti kaikki seki taitaa olla suotu,

Kun on likka syntynyt ja pojan tähän luotu.

Likka nuori ihana tee leikki kunnialla,

Kunniaton likka on kuin halmehessa halla.

Likkain syän on palava ja mieli mettä tekee,

Sillä moni kunniansa hukutti kuin veteen.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK KANSANLAULUJA ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright

law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR

BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable

donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.